

962-2
2e

Baggerspecieberging Hollandsch Diep/Haringvliet-Oost

Startnotitie milieu-effectrapportage

Provincie Zuid-Holland
Provincie Noord-Brabant
Rijkswaterstaat
Directie Zuid-Holland

peter jooren 1997

P 962-02

(2e ex)

Baggerspecieberging Hollandsch Diep/Haringvliet-Oost

Startnotitie milieu-effectrapportage

Initiatiefnemers:

Provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC Den Bosch

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland
Postbus 556
3000 AN Rotterdam

Juni 1998

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Probleem- en doelstelling	8
2.1 Nut en noodzaak	8
2.2 Hoeveelheden	8
2.2.1 Het benedenrivierengebied	8
2.2.2 Regionale specie	10
2.2.3 Totaalaanbod	10
2.2.4 Kwaliteit	10
2.3 Zoekgebied	11
2.4 Doelstelling	13
3. Beleidskader	14
3.1 Europees beleid	14
3.2 Landelijk beleid	14
3.3 Regiobeleid	16
4. Te onderzoeken alternatieven	18
4.1 Uitgangspunten beoordeling alternatieven	18
4.2 Varianten en alternatieven	19
4.3 Werkwijze	21
5. Effecten	22
5.1 Effectbeschrijving	22
5.2 Mitigerende en compenserende maatregelen	23
6. Studiegebied	24
6.1 Algemeen	24
6.2 Huidige situatie	24
6.3 Autonome ontwikkeling	26
7. Procedure en besluiten	27
7.1 Organisatie	27
7.2 Te nemen besluiten	27
7.3 M.e.r.-procedure	27
7.4 Overige te nemen besluiten	28
8. Belangrijke informatiebronnen	29
Bijlage 1 Verklarende woordenlijst	31
Bijlage 2 Tijdschema m.e.r.	34

1. Inleiding

Voor u ligt de startnotitie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) ten behoeve van de realisering van bergingsruimte voor verontreinigde baggerspecie in het rijkswater tussen de Moerdijkbrug (Hollandsch Diep) en de oostkant van het eiland Tiengemeten (Haringvliet-Oost).

Voorgeschiedenis

In 1990 is een m.e.r.-procedure gestart voor de realisering van een baggerspeciedepot in het Hollandsch Diep. Hierin zou naar verwachting 30 miljoen m³ (ernstig) verontreinigde baggerspecie worden geborgen, hoofdzakelijk afkomstig uit het benedenrivierengebied (m.u.v. het Rotterdamse vaarweggebied) en de regionale wateren in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland. Hiermee werd uitvoering gegeven aan de regeringsbeslissing om voor de berging van verontreinigde baggerspecie grootschalige, bovenregionale baggerspeciedepots aan te leggen, waarvan het depot Hollandsch Diep er één zou zijn. Uit deze procedure kwam als voorkeurslocatie 'Atol-West' naar voren. 'Atol-West' betreft een ondiepe zone in het midden van het Hollandsch Diep ter hoogte van Numansdorp en Willemstad. Het depot zou in de vorm van een atol worden ingericht.

Vervolgens zijn de benodigde vergunningen aangevraagd en verleend (Wet milieubeheer en Wet verontreiniging oppervlaktewateren). Hiertegen is door belanghebbenden beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Op 19 december 1996 resulteerde een en ander in vernietiging van de besluiten van het bevoegde gezag op grond waarvan de vergunningen zijn verleend; de Raad van State was van mening dat onvoldoende was gemotiveerd waarom de locatie 'Atol-West' de voorkeur genoot boven andere locaties. Hierbij speelde vooral mee dat in de gehanteerde multi-criteria-analyse het aspect 'visuele verstoring' te weinig aandacht had gekregen en het aspect milieuveiligheid te zwaar was meegewogen.

Hiermee was echter het probleem niet opgelost: nog steeds kunnen de verontreinigde waterbodems niet worden gebaggerd vanwege het ontbreken van bergingscapaciteit. Vandaar dat de minister van Verkeer en Waterstaat, evenals de betrokken besturen van beide provincies, heeft aangegeven dat deze uitspraak niets veranderde aan de 'urgentie' en de 'nut en noodzaak' van een baggerspeciedepot in het Hollandsch Diep. Daarom is besloten een nieuwe m.e.r.-/vergunningprocedure op te starten.

Doel startnotitie

De indiening van deze startnotitie door de initiatiefnemers markeert de herstart van een nieuwe milieu-effectrapportage. De doelen van de startnotitie zijn:

- het aangeven van de nut en noodzaak van een baggerspeciedepot;
- het afbakenen van het zoekgebied voor kansrijke locatie-alternatieven;
- het aanduiden van mogelijke depot- en inrichtingsvarianten waaronder een variant die uitgaat van 'depotruimte' in combinatie met 'verwerking';
- het aangeven van de effecten die in beschouwing worden genomen bij de toetsing van de alternatieven en varianten.

De initiatiefnemers werken bovenstaande doelen vervolgens uit in het MER (Milieu-Effect-Rapport).

Het MER betreft een gecombineerde locatie- en inrichtings-MER en dient ter ondersteuning van de besluitvorming voor de m.e.r.-plichtige vergunningen die de (gefaseerde) realisering van één of meerdere depots mogelijk maken. Tevens wordt in het MER gezien in hoeverre verwerkingstechnieken op verantwoorde wijze kunnen worden ingezet.

De m.e.r.-plicht berust derhalve op de 'activiteiten' zoals genoemd onder de nrs. 18.2, 18.3, 18.4 en 18.6 van onderdeel C van het besluit m.e.r.

Initiatiefnemers

De initiatiefnemers voor deze m.e.r. zijn de Provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant, alsmede Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland.

Bevoegd gezag

De colleges van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en Noord-Brabant, alsmede de minister van Verkeer en Waterstaat treden voor deze m.e.r.-/vergunningprocedure op als bevoegd gezag (zie ook paragraaf 7.2 en 7.3).

Open-planproces

In deze procedure is er bewust voor gekozen om de belanghebbenden vanuit een 'open-planproces' van meet af aan te betrekken bij de hernieuwde planvorming. De inzet hiervan is om met de omgeving een verantwoorde en breed gedragen oplossing tot stand te brengen. In dit kader is, in november 1997, onder meer een workshop georganiseerd, met als belangrijkste resultaten:

- een groeiend vertrouwen van de omgeving dat zorgvuldig wordt omgegaan met de verschillende belangen;
- een breed gedragen besef van de noodzaak van een baggerspeciedepot;
- inzicht in oplossingsrichtingen, maatgevende belangen en beoordelingscriteria.

Het open-planproces zal in alle projectfasen worden aangehouden. Dit betekent dat er regelmatig communicatie met de omgeving zal plaatsvinden en dat zorgvuldig zal worden omgegaan met de door de omgeving aangedragen op- en aanmerkingen. Zo zijn voorafgaand aan de indiening van deze startnotitie bij de betrokken gemeenten discussie-avonden gehouden. De leidraad voor de discussies vormde de vooraf aan alle deelnemers toegezonden concept-startnotitie. Het commentaar dat hierbij naar voren is gebracht, is verwerkt in de 'definitieve' startnotitie. De betrokken gemeenten zijn Cromstrijen, Moerdijk en Strijen. Recentelijk is ook Korendijk als belanghebbende gemeente in beeld gekomen vanwege de uitbreiding van het zoekgebied met het meest oostelijk gedeelte van het Haringvliet (zie paragraaf 2.3). In deze gemeente is op 23 juni j.l. een voorlichtingsavond georganiseerd.

Inspraak

Naast de communicatie vanuit het open-planproces, zijn er gedurende de besluitvormingsprocedure een aantal formele momenten waarop belanghebbenden hun mening kunnen geven over het project. Het eerste moment betreft de inspraak op de startnotitie. Hierbij kunnen voorstellen worden gedaan over de aanpak, opzet en inhoud van het MER. De inspraakreacties moeten binnen een termijn van 4 weken schriftelijk worden ingediend bij het coördinerend bevoegd gezag.

Tezamen met het advies van de Commissie voor de m.e.r. en andere (wettelijke) adviseurs worden de inspraakreacties op de startnotitie betrokken bij het opstellen van de richtlijnen voor de inhoud van het MER. Deze richtlijnen bevatten nadere specificaties over de te hanteren onderzoeksoepzet, de formulering van de probleem- en doelstelling van het project, de (alternatieve) oplossingsrichtingen en de te onderzoeken effecten.

Na publicatie van het MER en de vergunningaanvragen is er opnieuw gelegenheid om (formeel) te reageren (paragraaf 7.3).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de bagger- (hoeveelheden en kwaliteit) en de bergingsproblematiek (nut en noodzaak) toegelicht. Tevens komt het onderzoek naar de inrichting van een baggerspeciedepot in het Hollandsch Diep/Haringvliet-Oost aan de orde in de paragrafen 'voorgeschiedenis' en 'zoekgebied'. Dit hoofdstuk mondt uit in een doelstelling die de basis vormt voor het uit te voeren onderzoek. De hoofdstukken 3 en 4 bevatten het kader voor het te realiseren baggerspeciedepot, namelijk de beleidsuitgangspunten die van invloed kunnen zijn op de plan- en besluitvorming. In de volgende twee hoofdstukken staat het onderzoek zelf centraal: hoofdstuk 5 geeft oplossingsrichtingen aan in de vorm van de zoekruimte voor locaties mogelijke depot- en inrichtingsvarianten, waarna in hoofdstuk 6 de belangrijkste effecten worden aangegeven. Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van de te volgen procedures en te nemen besluiten. Hoofdstuk 8 omvat een overzicht van informatiebronnen.

In de bijlagen is een verklarende woordenlijst opgenomen en een tijd- en procedureschema.

2. Probleem- en doelstelling

2.1 Nut en noodzaak

Het regeringsvoornemen, zoals dat in de Vierde Nota Waterhuishouding [Min. van Verkeer en Waterstaat, 1997] is gepresenteerd, kent prioriteit toe op rijksniveau aan de realisering van onder andere een grootschalig baggerspeciedepot in het 'Hollandsch Diep'. Het depot moet een oplossing bieden voor de grote hoeveelheden verontreinigde baggerspecie, niet anderszins verwerkbaar baggerspecie, die vrijkomen bij sanerings- en onderhoudsbaggerwerken.

In de zuidrand van het benedenriviereengebied is na de afsluiting van het Haringvliet in 1970 circa 100 miljoen m³ verontreinigd sediment afgezet. Op een aantal locaties is sprake van onaanvaardbare risico's voor natuur, mens en milieu en is sanering noodzakelijk. De sanering van deze locaties is afhankelijk van het beschikbaar komen van een oplossing voor de daarbij vrijkomende baggerspecie. Daarnaast is baggerwerk noodzakelijk in het kader van:

- (nautisch) onderhoud van havens, vaarwegen en watergangen;
- werkzaamheden in het kader van de beleidslijn 'Ruimte voor de Rivier' [Min. van Verkeer en Waterstaat en Min. van VROM, 1997] om de risico's van hoge rivierafvoeren beter te kunnen beheersen;
- natuurontwikkelingsprojecten om betere kansen te kunnen bieden voor flora en fauna;
- infrastructurele werken zoals dempingen, dijkversterkingen, de aanleg van tunnels en dergelijke;
- de structurele verbreding en verdieping van met name regionale vaarwegen ten behoeve van het kunnen terugdringen van het aantal transportbewegingen over de weg ten gunste van de vaarweg.

Ook hier is veelal sprake van ernstig verontreinigde waterbodems en vormt de vrijkomende baggerspecie in vele gevallen een urgent uitvoeringsknelpunt.

2.2 Hoeveelheden

2.2.1 Het benedenriviereengebied

Hollandsch Diep/Haringvliet

Als op dit moment alle urgente locaties in het Hollandsch Diep en Haringvliet worden opgeschoond, komt circa 70 miljoen m³ (ernstig) verontreinigde baggerspecie vrij. Urgente locaties zijn locaties met onaanvaardbare verspreidingsrisico's richting grond- en/of oppervlaktewater, danwel blootstellingsrisico's voor mens of milieu. Een aantal van deze locaties wordt afgedekt met schoner sediment als gevolg van de steeds beter wordende kwaliteit van het rivierwater. Met name in de diepere delen van het oostelijk gedeelte van het Haringvliet nemen hierdoor de blootstellingsrisico's en de verspreidingsrisico's richting oppervlaktewater af. Voorzover op deze locaties verspreiding van verontreinigingen niet of in aanvaardbare mate plaatsvindt, kan een situatie ontstaan dat sanering niet langer urgent is; verwijdering van de baggerspecie zou in zo'n geval achterwege kunnen blijven. Op een aantal locaties in het oostelijk gedeelte van het Hollandsch Diep nemen de risico's niet of nauwelijks af. Hier moet naar verwachting tenminste 2 miljoen m³ verontreinigd sediment worden verwijderd. In het Haringvliet en het westelijk gedeelte van het Hollandsch Diep neemt de afdekking meer tijd in beslag met als gevolg dat de negatieve effecten nog vele jaren kunnen voortduren. Cruciaal voor de definitieve vaststelling van de hoeveelheden saneringsspecie in dit gebied is datgene wat

politiek en maatschappij qua duur en omvang van de risico's aanvaardbaar vinden. Deze discussie is nog niet afgerond. Dit geldt evenzeer voor de plannen om het spuiregime van de Haringvlietsluizen te veranderen zodat weer een (beperkte) getijde-invloed mogelijk wordt. Ook hieruit kunnen consequenties voortvloeien voor de hoeveelheid sanerings-specie.

Biesbosch

In de Biesbosch ligt ongeveer 7,8 miljoen m³ verontreinigd sediment met een hoge saneringsurgentie. Hier vindt in onvoldoende mate afdekking plaats met schoner sediment; de verontreiniging zal dus verwijderd moeten worden om de risico's te elimineren.

Nieuwe Merwede

In de Nieuwe Merwede is sedert de afsluiting van het noordelijk deltabekken circa 8 miljoen m³ verontreinigd sediment afgezet. Op een aantal locaties vindt al natuurlijke afdekking plaats en neemt de saneringsurgentie af. Dit geldt niet voor de oevergedeelten. Hier moet minimaal 2 miljoen m³ saneringsspecie worden verwijderd.

Amer, Afgedamde Maas en de Noord

In deze riviertakken ligt ongeveer 14 miljoen m³ verontreinigd sediment. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de Nieuwe Merwede heeft hier nog geen nader onderzoek plaatsgevonden. Het is dus nog niet duidelijk hoeveel saneringsspecie uiteindelijk vrijkomt.

Hollandsche IJssel

Recentelijk is op grote schaal onderhoudsbaggerwerk uitgevoerd in de Hollandsche IJssel. Hierbij is ca. 600.000 m³ verontreinigde specie gebaggerd en vervolgens geborgen in de Slufter. Wat nog resteert is circa 3 miljoen m³ saneringsspecie (sediment dat niet omwille van de scheepvaartbelangen, maar om milieuhygiënische redenen verwijderd moet worden). Het baggeren van deze specie is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de voor dit watersysteem vastgelegde saneringsdoelstelling.

Deze saneringsspecie kan, in tegenstelling tot de 'onderhoudsspecie' uit de vaargeul, niet worden geborgen in de Slufter.

Toelichting Slufter

Het slufferdepot is bestemd voor de onderhoudsbaggerspecie (t.b.v. scheepvaartbelang) uit het Rotterdamse vaarweggebied en de nautische achterlandverbindingen van Rotterdam, voorzover deze zijn gelegen in het benedenrivierengebied. Indien ook andere partijen baggerspecie - andere herkomst en ander baggeroogmerk (geen onderhoud maar sanering) - in de Slufter zouden worden geborgen, gaat dit - vanwege de te snelle vulling - ten koste van de scheepvaartbelangen, inclusief de daaraan gekoppelde grote economische belangen. Vanaf het moment dat ook elders in het benedenrivierengebied bergingsruimte beschikbaar komt, zal omwille van deze belangen het primaire verzorgingsgebied van de Slufter bestaan uit het Rotterdamse vaarweggebied. Momenteel vervult de Slufter een beperkte 'brugfunctie' vanwege het later beschikbaar komen van bergingsruimte in het Hollandsch Diep/Haringvliet-Oost. De verontreinigde baggerspecie die vrijkomt bij de noodzakelijke uitvoering van zeer urgente werkzaamheden in dit gebied, kan hierdoor (voor de korte termijn) worden geborgen in de Slufter.

Overige riviertakken benedenrivierengebied

Van de overige riviertakken in het benedenrivierengebied is nog onvoldoende bekend over de waterbodempkwaliteit. Gelet op de uitkomsten van incidentele onderzoeken moet ook hier rekening worden gehouden met de aanwezigheid van significante hoeveelheden ernstig verontreinigd sediment. Om welke saneringshoeveelheden het uiteindelijk gaat, moet blijken uit de resultaten van nog uit te voeren nadere onderzoeken.

Overig baggerwerk

Zoals in paragraaf 2.1 staat aangegeven dient ook om andere redenen baggerwerk te worden uitgevoerd. Hoeveel verontreinigde baggerspecie hierbij vrijkomt is afhankelijk van de uitkomsten van nadere (beleids-)studies, bijvoorbeeld in het kader van 'Verkeer en Vervoer' en 'Ruimte voor de Rivier'.

2.2.2 Regionale specie

In de regionale wateren binnen de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant dient op grote schaal (achterstallig) onderhoudsbaggerwerk te worden uitgevoerd. In een groot aantal gevallen gaat het daarbij om (ernstig) verontreinigde waterbodems. Van geval tot geval wordt bezien of het onderhoud kan worden gecombineerd met een sanering van de betreffende watergang. Naar verwachting komt op deze wijze jaarlijks 700.000 m³ verontreinigde baggerspecie vrij en wel gedurende een periode van circa 10 jaar.

Hierna wordt de baggerspecie voldoende schoon verondersteld. Bij de hoeveelheidsbepaling is reeds rekening gehouden met de van overheidswege geformuleerde hergebruiksdoelstelling van 20%. Geen rekening is gehouden met het beleidsuitgangspunt om het aantal transportbewegingen over de weg terug te dringen ten gunste van de vaarweg. De consequentie hiervan kan zijn dat een aantal regionale vaarwegen structurele verdieping behoeft. Hoeveel verontreinigde baggerspecie hierbij vrijkomt valt nog niet te voorzien.

2.2.3 Totaalaanbod

Een hard cijfer over het totaalaanbod valt nu nog niet te geven. Dit is afhankelijk van nog nader uit te voeren onderzoek, de hiervoor geschetste beleidsontwikkelingen en het beschikbaar komen van betaalbare verwerkingstechnieken. Worden de tot nu toe beschikbare gegevens op een rijtje gezet dan levert dit in elk geval 14,8 miljoen m³ saneringsspecie uit het benedenrivierengebied op en 7 miljoen m³ (10 keer 0,7 miljoen m³ per jaar) baggerspecie uit de regionale wateren in de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant. Dit betekent een 'gegarandeerd' aanbod van bijna 22 miljoen m³ baggerspecie. Vooralsnog wordt uitgegaan van een benodigde bergingscapaciteit van 30 miljoen m³, zodat adequaat kan worden ingespeeld op de uitkomsten van nog uit te voeren nader onderzoek en voornoemde beleidsontwikkelingen. Daarnaast biedt een gefaseerde aanleg van de depotruimte de mogelijkheid om de bergingscapaciteit hier optimaal op af te stemmen.

2.2.4 Kwaliteit

De betreffende waterbodems zijn verontreinigd met een mix van diverse stoffen. In de tabel op pagina 11 wordt, per watersysteem, een overzicht gegeven van de aanwezige verontreinigingen in de waterbodem. Deze gegevens zijn ontleend aan deelrapport 1 "Hoeveelheid en samenstelling van de baggerspecie". Dit deelrapport is opgesteld als onderdeel van het vorige MER, Projectnota/MER Baggerspeciedepot Hollandsch Diep.

Tijdens het MER zal op basis van recente informatie worden nagegaan of de kwaliteit van de waterbodems is gewijzigd ten opzichte van de gegevens zoals deze tijdens het vorige MER (1992) beschikbaar waren.

Water	Minimaal te baggeren hoeveelheden	Waterbodemkwaliteit op basis van Evaluatie Nota Water (ENW)	Maatgevende verontreinigingen
Bergsche Maas en Amer	in onderzoek	klasse 3/4	diverse metalen (o.a. zink en cadmium), organische microverontreinigingen (o.a. hexachloorbenzeen)
Nieuwe Merwede	2 miljoen m ³	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) diverse metalen (o.a. cadmium, koper, kwik, zink)
Biesbosch	7,8 miljoen m ³	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) diverse metalen (o.a. cadmium, kwik, nikkel, zink en arseen) extraheerbare organohalogenen verbindingen (o.a. EOCl)
Hollandsch Diep	2 miljoen m ³	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) diverse metalen (o.a. cadmium, koper)
Haringvliet	in onderzoek	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's)
Hollandsche IJssel	3 miljoen m ³	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) diverse metalen
Afgedamde Maas	in onderzoek	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)
Oude Maas	in onderzoek	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) diverse metalen
Boven en Beneden Merwede	in onderzoek	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) diverse metalen (o.a. kwik) vluchtige halogeen koolwaterstoffen (o.a. hexachloorbenzeen)
Overige rijkswateren	in onderzoek	klasse 3/4	polychloorbifenylen (PCB's) polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) diverse metalen
Provinciale wateren Zuid-Holland en Noord-Brabant	7 miljoen m ³	klasse 3/4	diverse verontreinigingen

2.3 Zoekgebied

Het zoekgebied bestaat uit het rijkswater dat is gelegen tussen de Moerdijkbrug en de oostkant van het eiland 'Tiengemetten' (het Hollandsch Diep en het meest oostelijk gedeelte van het Haringvliet). De baggerspecie is in hoofdzaak afkomstig uit het benedenrivierengebied, met uitzondering van het Rotterdamse vaarweggebied, en de regionale wateren in de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

De motieven voor de keuze van het Hollandsch Diep luiden net als in de vorige m.e.r.-procedure als volgt:

- de realisering van depotruimte is niet op voorhand strijdig met de gebruiksfuncties en de kwaliteitsdoelstellingen die zijn toegekend aan het Hollandsch Diep;
- het zoekgebied kenmerkt zich door een groot wateroppervlak welke in beginsel, voldoende ruimte biedt voor de inpassing van depotruimte;
- het zoekgebied ligt in het centrum van het saneringsgebied. Door de centrale ligging blijven de transportafstanden, en hiermee de transportkosten, tot een minimum beperkt. Deze 'gunstige' transportafstanden minimaliseren het brandstofverbruik en dus ook de uitstoot van schadelijke uitlaatgassen.

Ten opzichte van de vorige m.e.r.-procedure is het zoekgebied uitgebreid met het meest oostelijk gedeelte van het Haringvliet (het watergedeelte tussen de oostkant van Tiengemeten en de Haringvlietbrug). Dit gebied fungeert als een overgangsgebied tussen het Hollandsch Diep met zijn diverse functies en gebruiksdoelstellingen en het Haringvliet met zijn nadruk op natuur, ecologie en recreatie. Of een baggerspeciedepot hier niet in strijd is met de huidige gebruiksfuncties wordt uitgezocht in het verdere m.e.r.-traject; hierbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de (bescherming van de) nabijgelegen natuurgebieden 'Ventjagersplaten' en 'Tiengemeten'. Hierdoor kan in het MER een locatie-alternatief worden uitgewerkt dat tijdens de workshop door belanghebbenden is ingebracht vanwege de mogelijkheden tot goede 'landschappelijke inpassing' van het depot, aansluitend en afgestemd op het te ontwikkelen natuurgebied 'Tiengemeten'. Voor het overige blijft het zoekgebied in lijn met de politieke en bestuurlijke besluitvorming die ten grondslag lag aan de vorige m.e.r.-procedure; overigens oordeelde de Raad van State dat terecht van dit zoekgebied is uitgegaan.

Figuur 1
Zoekgebied Hollandsch Diep /
Haringvliet-Oost

2.4 Doelstelling

De voorgenomen activiteit laat zich als volgt omschrijven:

Het binnen het zoekgebied realiseren van bergingsruimte voor maximaal 30 miljoen m³ (ernstig) verontreinigde baggerspecie. De bergingsruimte zal gedurende een periode van 10 jaar gefaseerd worden aangelegd. De termijn voor het vullen van de totale depotruimte bedraagt naar verwachting 20 jaar. Tevens wordt gekeken naar de inzetbaarheid van verwerkingstechnieken.

De voorgenomen activiteit moet worden gezien als een noodzakelijk hulpmiddel om 'breder doelstellingen' te kunnen realiseren. Hierdoor wordt het mogelijk om op verantwoorde wijze uitvoering te geven aan tal van (sanerings)werkzaamheden die nodig zijn om de betreffende watersystemen weer op volwaardige wijze hun (gebruiks)functies te laten vervullen.

Dit uitgangspunt wordt eveneens gehanteerd voor de locatie(s) waar de depotruimte wordt gerealiseerd: de inzet is om in combinatie met een op het gebied toegesneden inrichting en afwerking (gebruiks)functies als natuur, landschap en recreatie te versterken.

3. Beleidskader

Het beleid voor het studiegebied is beschreven in diverse beleidsnota's op zowel rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het beleid dient als kader voor de plan- en besluitvorming. Tevens dient rekening te worden gehouden met de ontwikkelingen in het Europese beleid.

3.1 Europees beleid

In maart is door de Europese commissie de Europese richtlijn "stortbesluit" ('98) aangenomen ("the landfill directive"). Hieruit volgt onder andere:

- Baggerspecie zijnde "niet-gevaarlijke baggerspecie" mag in het watersysteem van waaruit het afkomstig is worden teruggebracht. Dit betekent dat voor grootschalige baggerspeciedepots in grote oppervlaktewateren geen aanpassingen nodig zijn ten opzichte van de huidige ontwerp praktijk. Voor baggerspeciedepots op het land zijn daarentegen de isolatievoorschriften aangescherpt.
- Voor baggerspecie, zijnde "gevaarlijke afval" zijn normen opgesteld die ruimer zijn dan de huidige Nederlandse normen. Dit zal er waarschijnlijk toe leiden dat de Nederlandse normen op termijn zullen worden aangepast op deze minder strenge Europese normen.

Na het opstellen van het Nederlandse implementatieplan voor de Europese richtlijn zal deze in het najaar 1998 worden gepubliceerd. Het duurt dan nog twee jaar voordat de Europese richtlijn via ministeriële regeling is geëffectueerd en in de Nederlandse wetgeving is geïmplementeerd.

3.2 Landelijk beleid

Rond de aanpak van de problematiek van de verontreinigde waterbodems is vanaf de beginjaren '80 overheidsbeleid in ontwikkeling. In eerste instantie is vooral aandacht besteed aan het terugdringen van de vervuiling (preventie). Hiertoe zijn onder meer in het kader van het Rijn-Actie-Programma en het Noordzee-Actie-Programma een groot aantal emissie-beperkende maatregelen uitgevoerd. Als gevolg hiervan is de kwaliteit van onze watersystemen aanzienlijk verbeterd, waardoor er zicht kwam op de oplossing van een ander aspect van de problematiek: de sanering van de waterbodems die in het verleden vervuild zijn geraakt, zonder dat er sprake is van 'dweilen met de kraan open'.

Knelpunt

Een structurele saneringsaanpak van deze verontreinigde waterbodems is afhankelijk van adequate oplossingen voor de daarbij vrijkomende baggerspecie. Door gebrek aan depotruimte en betaalbare verwerkingstechnieken is - behoudens een aantal proefprojecten - nog nauwelijks uitvoering gegeven aan het saneringsprogramma voor de vervuilde waterbodems in onze watersystemen.

Een en ander heeft op vele plaatsen tevens geleid tot 'achterstallig onderhoud', waardoor de scheepvaart-, waterafvoer- en recreatiefunctie in het gedrang komen, alsmede de uitvoering van inrichtings- en herstelplannen.

Oplossingen

De structurele oplossing voor het omgaan met baggerspecie is dat de kwaliteit ervan geen beperking oplegt aan de gebruiks- c.q. verspreidingsmogelijkheden. Zover is het - gelet op de hiervoor beschreven erfenis uit het verleden - nog niet. Dit betekent dat vooralsnog (ten dele) naar andere oplossingen moet worden gezocht. In de Vierde Nota

Waterhuishouding (NW4) wordt op rijksniveau prioriteit toegekend aan de realisering van voldoende depotruimte in het Hollandsch Diep (inmiddels is het zoekgebied beperkt uitgebreid) en Ketelmeer, zowel voor de berging van saneringsspecie als onderhoudsspecie. Beide depots vervullen een beperkte brugfunctie (met mogelijkheden tot 'uitruil') voor de zeer urgente baggerknelpunten in het bovenrivierengebied totdat ook in die regio voldoende bergingsruimte is gerealiseerd. Het gaat hierbij om hetzelfde sediment (qua herkomst, samenstelling en kwaliteit) als in het benedenrivierengebied. De uitruilfunctie beïnvloedt de bergingscapaciteit niet omdat de hoeveelheden die worden aangeleverd even groot zijn als de hoeveelheden die later naar een ander depot worden gebracht.

Ten aanzien van 'verwerking' (dit is het behandelen van baggerspecie met als inzet 'maximalisatie nuttige toepassing' en 'minimalisatie beslag depotruimte') wordt gesteld dat de aandacht vooral is gericht op de toepassing van eenvoudige technieken zoals zandscheiding; verdergaande technieken komen vanwege de ongunstige kosten/batenverhouding vooralsnog niet in aanmerking voor grootschalige toepassing. Overigens blijft de overheid ook in de toekomst actief beleid voeren om ontwikkelingen op dit gebied te stimuleren.

Landelijke richtlijnen baggerspecieberging

In 1993 is door de ministers van Verkeer en Waterstaat en VROM het 'Beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie' gepubliceerd met als onderbouwing het MER 'berging baggerspecie'. Aanleiding hiertoe vormden allerhande knelpunten bij de verwijdering van baggerspecie en onduidelijkheden over de eisen die gesteld moeten worden aan baggerspeciedepots.

Het beleidsstandpunt geeft onder meer richtlijnen voor de aanleg van baggerspeciedepots in de vorm van doelvoorschriften. Hiermee wordt voorkomen dat de berging van verontreinigde baggerspecie resulteert in onaanvaardbare verspreidingsrisico's richting bodem en grondwater. Deze richtlijnen vormen een belangrijke toetssteen voor de beoordeling van bergingsalternatieven binnen ons zoekgebied.

De laatste jaren is de kennis over de verspreidingsrisico's van verontreinigingen vanuit baggerspecie toegenomen door metingen in de praktijk (verontreinigde waterbodems, de Slufter, Papegaaiebek en Ketelmeer). Hieruit blijkt dat de (meeste) verontreinigingen sterker aan de baggerspecie zijn gebonden dan vanuit de theorie wordt berekend. Dit gegeven heeft onder meer geleid tot de constatering in NW4 dat het bergen van baggerspecie in diepe putten qua verspreidingsrisico's richting grondwater een gunstiger beeld laat zien dan altijd is aangenomen. Hiermee zal rekening worden gehouden bij de keuze van de depotvarianten die in het MER aan de orde komen.

In de in 1997 gehouden evaluatie van het 'Beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie' is tevens een iets ruimere interpretatie van de hergebruiksdoelstelling (20%-doelstelling) opgenomen. Ook 'direct' hergebruik (zonder scheiding/reiniging) valt nu onder de doelstelling.

Ruimte voor de Rivier

Deze beleidslijn [Min. van Verkeer en Waterstaat/Min. van VROM, 1997] is belangrijk als achtergronddocument hoe het rijk omgaat met de grote rivieren. Er ligt een relatie met het toekomstige aanbod aan baggerspecie. Op het Hollandsch Diep zelf is de beleidslijn niet van toepassing.

De doelstelling van deze beleidslijn is het doorstroomprofiel van de grote rivieren te vergroten. Hierbij valt te denken aan maatregelen als verruiming van het zomerbed, verlaging van het winterbed, de aanleg van nevengeulen, de verwijdering van (onnatuurlijke) obstakels en dergelijke. De beleidslijn is ontwikkeld vanwege de recente hoogwaters van Rijn en Maas en vormt voor alle betrokken overheden een toetsingskader voor de beoordeling van de vraag of nieuwe activiteiten (inclusief uitbreiding of wijziging van de bestaande activiteiten) in het winterbed van de rivier kunnen worden toegestaan en zo ja,

onder welke voorwaarden. Hier ligt ook een relatie met het 'actief bodembeheer' als het gaat om de mogelijkheden om (overtollige) uiterwaardengrond terug te brengen in het oeversysteem. Hierbij dient te worden bedacht dat verwijdering en verantwoorde opslag van de grondoverschotten in een depot extra ruimte kan opleveren voor de betreffende rivier. Momenteel wordt in het benedenrivierengebied 'verkend' waar en op welke wijze 'waterstandsverlagende maatregelen' zinvol kunnen worden uitgevoerd (IVB: Integrale Verkenning Benedenrivieren).

Actief Bodembeheer Rivierbed

Deze beleidsnotitie is mede ontwikkeld met het oog op de werkzaamheden ten behoeve van 'Ruimte voor de Rivier'. In dit kader is op korte termijn grootschalig grondverzet in de oevergebieden van de grote rivieren onvermijdelijk, waarbij grote hoeveelheden diffuus verontreinigd sediment zullen vrijkomen. "Actief Bodembeheer Rivierbed" geeft een aanzet voor een gebiedsgerichte aanpak voor het verantwoord kunnen omgaan met deze grote hoeveelheden verontreinigd sediment uit de oevergebieden. Hierbij wordt nadrukkelijk aangetekend dat deze beleidsnotitie onverlet laat dat grootschalige depots noodzakelijk zijn voor de berging van de baggerspecie die vrijkomt bij de uitvoering van (grootschalige) waterbodemsaneringen en het noodzakelijk onderhoud van vaarwegen, havens en watergangen.

Bovendien dient te worden bedacht dat 'verwijdering', afvoer en verantwoorde 'opslag' van de grondoverschotten vanuit de oevergebieden naar een 'grootschalig en centraal' depot voor de betreffende rivier extra ruimte oplevert (hoofddoelstelling 'Ruimte voor de Rivier').

Structuurschema Groene Ruimte

Het Structuurschema Groene Ruimte [Min. van LNV, 1993] geeft de hoofddoelstellingen aan voor duurzame bestaans- en ontwikkelingsmogelijkheden voor de 'groene en blauwe' ruimte. Het beleid heeft betrekking op onder andere landbouw, natuur, openluchtrecreatie, landschap en cultuurhistorie, toerisme en visserij. Het Hollandsch Diep vormt onderdeel van het kerngebied van de grote wateren, waar waterrecreatie inpasbaar is. Het Haringvliet is aangeduid als waterrecreatiegebied. Hier wordt gestreefd naar verbetering van het recreatief-toeristisch produkt. Zowel het Hollandsch Diep als het Haringvliet behoren tot het basistoervaartnet.

Tiengemeten is aangegeven als te ontwikkelen nationaal landschapspatroon.

Zowel het Hollandsch Diep als het Haringvliet zijn belangrijk voor de binnenvisserij, de prioriteit ligt bij de sportvisserij.

Natuurbeleidsplan

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) [Min. van LNV, 1990] bestaat uit de buitendijks gelegen oevers van zowel het Hollandsch Diep als het Haringvliet die over grote lengte aangeduid zijn als natuurkerngebied. Het water zelf is eveneens aangeduid als natuurkerngebied. Het beleid in de natuurkerngebieden is gericht op het veiligstellen en vergroten van de bestaande natuurwaarden. Ook Tiengemeten is als natuurontwikkelingsgebied een onderdeel van de EHS. In de natuurontwikkelingsgebieden is het beleid gericht op het voorkomen van het onomkeerbaar verloren gaan van de ontwikkelingsmogelijkheden.

3.3 Regiobeleid

Ook op regionaal niveau vindt besluitvorming plaats over:

- het beleid dat nodig is om oplossingen te vinden voor de problemen die samenhangen met verontreinigde waterbodems;
- beleid dat ingaat op de ruimtelijke ordening van functies ten opzichte van elkaar.

Strategisch Plan Waterbodem en Baggerspecie (SPWB, 1992)

De provincies Zuid-Holland, Noord-Brabant en Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland hebben gezamenlijk een plan opgesteld om het landelijke beleid te vertalen naar de regio. Hierin wordt geconstateerd dat bestaande verwerkingstechnieken geen afdoende oplossing bieden voor de binnen de regio vrijkomende verontreinigde baggerspecie. Het merendeel van deze specie moet gecontroleerd worden geborgen, bij voorkeur in een centraal en grootschalig depot in het Hollandsch Diep.

Integraal Beleidsplan Haringvliet, Hollandsch Diep en Biesbosch (1990)

Hierin worden de functies van het gebied aangegeven (scheepvaart, natuur, recreatie en dergelijke), de knelpunten die een volwaardige functieervulling verhinderen en oplossingen daarvoor. Zo wordt geconstateerd dat de waterbodern ernstig vervuild is en dat sanering noodzakelijk is voor een goede ontwikkeling van het gebied.

Het integraal beleidsplan is opgesteld door de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland, water- en zuiveringschappen, natuur- en recreatieschappen, en de ministeries van Financiën, Verkeer en Waterstaat, VROM (volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer) en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Streekplan Zuid-Holland-Zuid

In dit plan is een indicatieve zone voor een baggerspeciedepot in het Hollandsch Diep aangegeven [Prov. Zuid-Holland, 1990]. Momenteel wordt dit plan herzien, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de onderhavige plannen voor de realisering van bergingsruimte (ontwerp-herziening Streekplan Zuid-Holland-Zuid).

Streekplan Noord-Brabant

In het streekplan [Prov. N.-Brabant, 1992] is het Hollandsch Diep aangegeven als hoofdvaarwegverbinding. Daarnaast wordt het Hollandsch Diep genoemd als zoekgebied voor een grootschalig baggerspeciedepot. De oevers tussen Willemstad en Moerdijk vormen een natuurkerngebied, waarbij het gebied rond Tonnekreek is aangewezen als stiltegebied. Willemstad geldt vanwege haar cultuurhistorie van voormalige vestingstad als beschermd stadsgezicht. Zowel langs Willemstad als langs Moerdijk zijn de oevers aangeduid als ecologische verbindingzone en 'Natte Groene Hoofdstructuur'. Het Hollandsch Diep en de aangrenzende oevers behoren tevens tot een toeristisch recreatief ontwikkelingsgebied.

4. Te onderzoeken alternatieven

4.1 Uitgangspunten beoordeling alternatieven

De locaties en de depotvormen, die in het MER zullen worden beschouwd, worden bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:

Milieu

- De benodigde depotruimte mag niet ten koste gaan van de kwaliteitsdoelstellingen zoals die voor het zoekgebied zijn geformuleerd. Schoon water is immers essentieel voor de vervulling van gebruiksfuncties als zwem- en viswater, de watervoorziening, en de ontwikkeling en instandhouding van een rijk geschakeerd ecosysteem.
- De berging van de baggerspecie mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van bodem, grond- en oppervlaktewater (beheersing verspreidingsrisico's). Hierbij zal tevens een relatie worden gelegd met de wijze waarop de baggerspecie wordt gestort.
- Stank- en geluidsoverlast zullen zoveel mogelijk voorkomen en/of beperkt worden.

Waterhuishouding en veiligheid

- Het zoekgebied vervult een belangrijke afvoerfunctie voor water, sediment en ijs. De realisering van depotruimte mag niet resulteren in een maatgevende verstoring van deze functie (geen opstuwning). Er moet altijd voldoende doorstroomprofiel aanwezig zijn ter hoogte van het depot.
- Het Hollandsch Diep maakt onderdeel uit van het netwerk van nationale hoofdvaarwegen. Voor een vlot en veilig scheepvaartverkeer dient voldoende zicht, alsmede (water-)breedte en diepgang beschikbaar te zijn.
- De aanleg van depotruimte mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding van de polders (toename kwel, aantasting kwaliteit inlaatwater).

Infrastructuur

De functies van de aanwezige oeververbindingen, sluisen en leidingen en leidingstraten moeten intact blijven. Daarnaast moet de bereikbaarheid van de (recreatie)havens en de afmeerfaciliteiten van het industrieterrein worden gegarandeerd.

Natuur, landschap en cultuurhistorie

Bij de realisering van de depotruimte wordt uitgegaan van een 'natuurlijke inpasbaarheid'. Hierbij wordt gekeken naar het totaalbeeld van het zoekgebied (qua natuur en landschap). Uitgangspunt is dat locatiekeuze en inrichtingsvorm zoveel mogelijk bij dit beeld aansluiten of mogelijk zelfs versterken. Tevens wordt gezien of in de (nabije) omgeving de aanleg van depotruimte kan worden gecombineerd met de uitvoering van natuurontwikkelings- en inrichtingsprojecten, bijvoorbeeld ten behoeve van de watersport en andere vormen van (water-)recreatie.

Recreatie/Watersport

De 'voorgenomen activiteit' mag niet ten koste gaan van de (bovenregionale) uitstraling op het gebied van recreatie, waaronder de watersport.

Overige gebruiksfuncties (bewoning, industrie, landbouw, visserij)

Zo veel mogelijk voorkomen van hinder voor de diverse gebruiksfuncties.

Ruimtelijke ordening

Bij de keuze van locaties voor depotruimte, alsmede de inrichtings- en afwerkingsvormen, dient rekening te worden gehouden met (ontwikkelingen rond) streek- en bestemmingsplannen.

Draagvlak en communicatie

Voor de uiteindelijke oplossing(en) dient voldoende maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak te zijn. De communicatie vanuit het 'open-planproces' vervult hierbij een belangrijke rol. Zo zal op actieve wijze tekst en uitleg worden gegeven over de cruciale stappen en beslismomenten in de m.e.r.-procedure, waarbij tevens aan belanghebbenden de mogelijkheid wordt geboden om deel te nemen aan een werkconferentie (locatie-keuze) en discussiebijeenkomsten (keuze inrichting en afwerking).

Op bestuurlijk niveau fungeert hiertoe een stuurgroep waarin alle betrokken overheden zijn vertegenwoordigd.

Faseren

Definitief uitsluitel over de benodigde depotcapaciteit is nu nog niet te geven. Dit hangt samen met onzekerheden omtrent het totale baggerspecie-aanbod en de rol die verwerkingstechnieken in de toekomst kunnen spelen. Daarom wordt in het MER uitgegaan van een gefaseerde aanleg van de benodigde depotruimte. De totale benodigde depotruimte wordt aangelegd in een periode van 10 jaar. Hierdoor kan adequaat worden ingespeeld op relevante ontwikkelingen die zich in deze periode voordoen.

Combineren

De benodigde depotruimte kan worden gerealiseerd op verschillende locaties met een inrichtings- en afwerkingsvorm die het meest optimaal aansluit bij de omgeving. Hierdoor kan de verstoring van functies en belangen worden geminimaliseerd. Om te grote versnippering te voorkomen wordt gedacht aan een minimale capaciteit van 10 miljoen m³ per locatie-alternatief (oogpunt van beheersbaarheid).

Tevens wordt de mogelijkheid gezien om de aanleg van depotruimte te combineren met de inzet van verwerkingstechnieken.

Inrichting

Vanaf de eerste planvorming voor zowel de locatie-alternatieven als de inrichtingsvormen worden inpasbaarheid en afwerking, met het oog op het landschap, de natuur, de omgeving en de recreatie, als maatgevende criteria meegewogen.

4.2 Varianten en alternatieven

Locatie-alternatieven

Het zoekgebied betreft het Hollandsch Diep en de oostkant van het eiland Tiengemeten (zie paragraaf 2.3). Binnen het zoekgebied bevinden zich locaties die niet geschikt zijn voor het realiseren van een baggerspeciedepot, namelijk:

- scheepvaartgeul;
- havenmonding;
- gebieden die vallen onder de natuurbeschermingswet;
- locatie met specifieke rivierkundige functies (waterafvoer).

Figuur 2
 Zoekgebied Hollandsch Diep /
 Haringvliet-Oost met uitsluiting
 locaties

- Functie hoofdtransport
scheepvaart
- Haventoeegang
- Natuurfunctie

Depotvarianten

Er zijn verschillende manieren om baggerspecie in een depot te bergen. Als basisvormen voor het baggerspeciedepot wordt uitgegaan van de volgende varianten:

Omdijkd depot

De baggerspecie wordt gestort binnen een ringdijk (dijkhoogte ca. 3,5 m boven NAP) rondom een bestaande of gebaggerde put, zodanig dat het water en de baggerspecie binnen de ringdijk niet boven het niveau van het omliggende oppervlaktewater uitkomt.

Onderwaterdepot/put

De baggerspecie wordt onder het niveau van het oppervlaktewater gestort, in een bestaande of gebaggerde put, waarbij de baggerspecie niet boven het niveau van het omliggende bodemniveau wordt geborgen.

Nul-alternatief

Het nul-alternatief vormt het referentiekader voor de beschrijving van de effecten van de alternatieven en varianten; bij het nul-alternatief wordt ervan uitgegaan dat de voorgenomen activiteit niet doorgaat. Hierbij wordt tevens aandacht besteed aan de gevolgen van het niet of onvoldoende kunnen uitvoeren van noodzakelijk baggerwerk in het verzorgingsgebied van het depot (integrale beschouwing).

Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief gaat uit van de minste milieubelasting als gevolg van de realisering van de depotruimte.

4.3 Werkwijze

Op basis van de in paragraaf 4.1 aangegeven uitgangspunten wordt het zoekgebied nader beperkt tot een aantal locaties; de locatie-alternatieven genoemd. Voor deze locaties wordt gekeken welke depotvarianten haalbaar c.q. wenselijk zijn. Nadat de locatie-alternatieven zijn gekoppeld aan de depotvarianten vindt een effectbeschrijving plaats. Op basis van deze gegevens zal voor de belanghebbenden een werkconferentie worden georganiseerd. De resultaten hiervan worden door de initiatiefnemers betrokken bij de keuze voor geschikte locatie(s) en depotvariant(en).

Vervolgens worden in het MER voor deze locatie(s) een aantal inrichtings- en afwerkingsvarianten verder uitgewerkt. Daarna vindt weer terugkoppeling plaats met de belanghebbenden in de vorm van discussie-avonden die in de betrokken gemeenten zullen plaatsvinden.

Zo wordt in een vroeg stadium op informele wijze met alle belanghebbenden gecommuniceerd over de belangrijkste onderdelen van het concept-MER. Vervolgens worden het definitieve MER en de bijbehorende vergunningaanvragen ingediend bij het bevoegde gezag en vormen het vertrekpunt voor het formele inspraaktraject.

5. Effecten

5.1 Effectbeschrijving

De milieugevolgen van de aanleg, het gebruik en de aanwezigheid van een baggerspecie-depot kunnen in verschillende categorieën worden ingedeeld:

- locatie-afhankelijke effecten of effecten afhankelijk van de depotvorm;
- tijdelijke en/of omkeerbare effecten;
- permanente en/of onomkeerbare effecten;
- directe of indirecte effecten.

In het MER zullen de effecten op basis van deze indeling worden getypeerd.

Het vorige MER fungeert als vertrekpunt voor de beschrijving van de milieu-effecten. Actualisatie vindt plaats in die gevallen waar nieuwe inzichten en ontwikkelingen een ander licht werpen op de voorspelde effecten. Voorbeelden hiervan zijn de gewijzigde inzichten over verspreidingsrisico's, het beleidsstandpunt 'Verwerking Baggerspecie' en NW4.

In deze startnotitie wordt volstaan met een korte aanduiding van de milieu-effecten die in het MER nader worden uitgewerkt.

Effecten op het abiotische milieu (bodem, grond- en oppervlaktewater en lucht)

Hierbij staat verspreiding van verontreinigingen vanuit het depot naar de omgeving centraal. De mate waarin dit optreedt is onder meer afhankelijk van de wijze waarop de baggerspecie wordt geborgen, de locatie, de depotvariant, de hoeveelheid baggerspecie en de kwaliteit ervan. Deze verspreiding wordt modelmatig in kaart gebracht aan de hand van zogenaamde gidsparameters. Hiermee worden die stoffen bedoeld die in verhoogde concentraties aanwezig zijn in de te bergen specie. Van elke stofsoort (metalen, organische micro-verontreinigingen en dergelijke) zullen de meest mobiele stoffen worden geselecteerd. Daarnaast wordt aandacht besteed aan:

- de risico's van verspreiding bij het gebruik van putten e.d.;
- mogelijke veranderingen in de grondwaterhuishouding (ook binnendijks, onder meer met het oog op landbouw- en andere belangen zoals 'natuur' en 'bebouwd gebied'), zie ook 'Geohydrologische effecten';
- mogelijke stank- en geluidsoverlast als gevolg van de aanleg en exploitatie van de depotruimte;
- de gevolgen van een veranderend bedieningsregime bij de Haringvlietsluizen;
- de wijze van baggeren, aanvoeren en storten van de baggerspecie.

Effecten op het biotische milieu (flora en fauna)

Effecten op de natuurwaarden zijn direct zichtbaar wanneer er door ruimtebeslag een oppervlakte van bepaalde biotopen verloren gaat. Door herinrichting van het depot na afronding van de gebruiksfase kunnen hiervoor nieuwe biotopen (plas-dras en ondiepe oeverzones) in de plaats komen. Deze te ontwikkelen biotopen hebben een specifieke functie in de ecologische structuur langs het Hollandsch Diep.

De werkzaamheden ten behoeve van aanleg en gebruik van het depot veroorzaken rustverstoring van de aanwezige fauna (met name vogels).

Daarnaast volgen de effecten op de natuur de veranderingen die optreden in de rivierkundige aspecten zoals bijvoorbeeld de veranderingen in verspreiding van plankton en bodemdieren die op hun beurt weer doorwerken in de voedselketen (aanbod van voedsel voor vissen, vogels) of de bio-accumulatie van verontreinigingen.

Rivierkundige effecten

Afhankelijk van de locatie en de depotvorm heeft het depot invloed op rivierkundige aspecten zoals onder andere stromingsbeeld, waterstanden, aanslibbing, waterbreedte en diepgang. De rivierkundige effecten zullen in de MER-fase nader worden uitgezocht.

Geohydrologische effecten

Bij de realisatie van een baggerspeciedepot kan kwel optreden. In de MER-fase zullen de geohydrologische effecten en de invloed hiervan op de omgeving worden beschreven.

Effecten op landschappelijke en cultuurhistorische aspecten

Afhankelijk van de locatie en de gekozen variant heeft de speciebergings meer of minder invloed op de landschapsstructuur, de bodemmorfolgie en archeologie, de belevingswaarde van de naaste en verdere omgeving en op cultuurhistorische elementen en patronen. De mate van verstoring zal - ondersteund door visuele presentatie - per variant in kaart worden gebracht.

Effecten op de gebruiksfuncties

De realisering van bergingsruimte kan effect hebben op de gebruiksfuncties die aan het studiegebied zijn toegekend. Deze effecten zullen - mede aan de hand van de effecten zoals beschreven hierboven - per gebruiksfunctie (scheepvaart, visserij, landbouw, recreatie, waaronder watersport, wonen, industrie, infrastructuur) inzichtelijk worden gemaakt.

Veiligheidsaspecten

Voor een vlot en veilig scheepvaartverkeer is voldoende zicht, alsmede (water-) breedte en diepgang noodzakelijk. Op basis van de resultaten van de rivierkundige effectbeschrijving wordt de veiligheidssituatie ten aanzien van de scheepvaartfunctie beschreven.

5.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

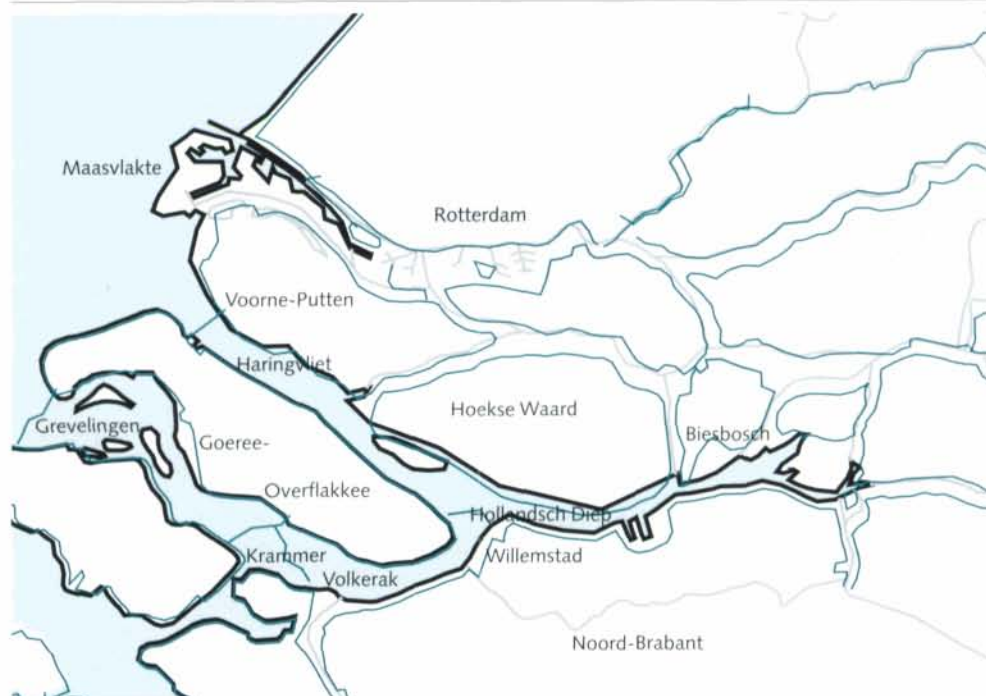
Nagegaan wordt of het mogelijk is tot mitigerende (verzachtende) maatregelen te komen waardoor aantasting van aanwezige waarden door de voorgenomen activiteit kan worden voorkomen of beperkt. Daarnaast zal worden nagegaan of compenserende maatregelen (het elders creëren van vergelijkbare waarden) mogelijk zijn.

6. Studiegebied

6.1 Algemeen

Het studiegebied is het gebied waarbinnen mogelijke effecten zijn te verwachten als gevolg van de voorgenomen activiteit. In zijn maximale omvang bestaat dit gebied uit: het Hollandsch Diep, het Haringvliet, het Volkerakmeer, de polders van de Hoekse Waard en de polders in het noorden van westelijk Noord-Brabant. De feitelijke omvang van het studiegebied is afhankelijk van de reikwijdte van de diverse effecten en zal in het MER nader worden uitgewerkt.

Figuur 3
Studiegebied

6.2 Huidige situatie

Waterstaatkundige kenmerken

Het Hollandsch Diep en het Haringvliet behoren tot het zoetwatergetijdengebied. De waterstand fluctueert licht ten gevolge van het getij waardoor de stroomsnelheden binnen het zoekgebied variëren. Het evenwicht in de morfologie van de waterbodembodem is na de afsluiting van het Volkerak en het Haringvliet sterk verstoord. Doordat het morfologisch evenwicht zich wil herstellen leidt dit onder andere tot een toename van de sedimentatie in het zoekgebied, waarbij het sedimentatiefront langzaam opschuift van oost naar west.

Scheepvaart

Het Hollandsch Diep wordt veel gebruikt door de beroepsscheepvaart. Het water behoort tot het hoofdvaarwegennet van West-Europa. De huidige vaargeul heeft binnen de betonning een breedte van ruim 500 m.

Specieberging

Aan de noordelijke oever van het Hollandsch Diep nabij Numansdorp bevinden zich de zogenoemde 'putten van Cromstrijen'. In deze (voormalige) zandwinputten wordt vanaf de jaren zestig baggerspecie gestort. Het betreft vooral 'voor de zandwinning onbruikbare sedimentlagen', alsmede 'gebiedseigen-sediment' dat vrijkomt bij de uitvoering van onderhoudsbaggerwerkzaamheden. Onder 'gebiedseigen-sediment' wordt verstaan: sediment dat van nature bezinkt in (de omgeving van) het Haringvliet/Hollandsch Diep. Voor deze stortactiviteiten zijn vergunningen afgegeven op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Op basis hiervan kan tot begin 2000 'gebiedseigen baggerspecie' worden gestort in de 'putten van Cromstrijen', voorzover deze niet ernstig is verontreinigd. De resterende stortcapaciteit bedraagt ruim 10 miljoen m³.

Visserij

Beide wateren worden zowel voor de beroeps- als de sportvisserij gebruikt.

Recreatie/watersport

Zowel het Haringvliet als het Hollandsch Diep maken deel uit van het hoofdtoervaarnet van Nederland en wel van de belangrijke verbindingroute tussen de wateren in het Deltagebied, het IJsselmeer en de Friese wateren. Omdat het Hollandsch Diep breed is is er ook plaatsgebonden recreatievaart. Jachthavens zijn aanwezig bij Willemstad, Noordschans, Numansdorp, Strijensas, Willemsdorp en Roodevaart. Ten oosten van het Hellegatsplein is een dagrecreatieterrein aanwezig. Hier is de oeverrecreatie geconcentreerd, evenals aan de noordzijde van de Haringvlietbrug en op de oevers bij Numansdorp.

Nabij Numansgors liggen buitendijks (recreatie)woningen. In de polder ten oosten van Willemstad ligt een kampeertrein.

Landschap en cultuurhistorie

Het landschap van het Haringvliet en het Hollandsch Diep bestaat uit een grote open watervlakte. De Haringvlietbrug, de Moerdijkbruggen en de windmolens langs de Volkeraksluizen vormen opvallende elementen in dit open landschap. Vanuit het noorden en het zuiden is er uitzicht op de oevers aan de overkant. Buitendijkse natuurgebieden en de dijken bepalen hier het landschapsbeeld.

Rondom het open water liggen zeekleipolders. Kenmerkend is hier de openheid en het dijkenspatroon. Willemstad ligt als vestingstad strategisch langs het water. Het is aangewezen als beschermd (historisch) stadsgezicht.

Landbouw

Rondom het Haringvliet en het Hollandsch Diep bevinden zich polders die in gebruik zijn als veeteelt- en akkerbouwgrond waarop intensieve landbouw plaatsvindt.

Natuur

Het water van het Haringvliet en het Hollandsch Diep, alsmede de buitendijks gelegen oeverlanden hebben ook een functie als natuur(kern)gebied. Ontbrekende schakels tussen de natuurgebieden zijn in het streekplan van Noord-Brabant aangegeven als ecologische verbindingzones. De omringende polders, Tiengemetten en het noordelijk deel van het Hollandsch Diep zijn belangrijke gebieden voor kwetsbare ganzensoorten en Kleine en Wilde Zwanen.

Bewoning en industrie

Rond het zoekgebied van het Haringvliet en Hollandsch Diep zijn enkele woonconcentraties aanwezig. Aan de Zuidhollandse kant liggen Zuid-Beijerland (gemeente Korendijk), Numansdorp en Strijensas. Aan de Brabantse kant bevindt zich Willemstad, Tonnekreek en Noordschans aan het water. Klundert ligt landinwaards. Daarnaast komt in de polders solitaire bebouwing zeer verspreid voor.

Het industrieterrein Moerdijk grenst aan het Hollandsch Diep. Dit terrein heeft een bovenregionale functie.

Infrastructuur

In het Haringvliet en het Hollandsch Diep vormen de Haringvlietbrug en de Moerdijkbruggen belangrijke overgangen voor het weg en railverkeer. Op sommige plaatsen liggen langs of op de dijken lokale verkeerswegen.

6.3 Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling dient als referentie voor de beschrijving van de effecten. De alternatieven en varianten worden zowel onderling als ten opzichte van de referentie vergeleken. De onderstaande aspecten komen daarbij aan de orde.

Bodem, lucht, grond- en oppervlaktewater (abiotische aspecten)

Veranderingen in de bodemmorfolgie en het beheer van de Haringvlietstuiven als stormvloedkering zijn hier aan de orde.

Flora en fauna (biotische aspecten)

Tiengemeten is aangeduid als natuurontwikkelingsproject. [Natuurbeleidsplan, 1990]

Gebruiksfuncties (scheepvaart, visserij, recreatie, wonen, landbouw, industrie, infrastructuur)

De verwachting is dat het aantal scheepvaartbewegingen, coasters uitgezonderd, niet zal toenemen, wel het gemiddeld tonnage per schip. Een uitbreiding van de toeristische en recreatieve functies wordt voor zowel de wateren als de oevers verwacht. De activiteiten op het industrieterrein Moerdijk zullen nog verder uitbreiden in relatie tot de nog uit te geven gronden (binnen de huidige begrenzing van terrein).

Met betrekking tot uitbreiding van bebouwing bestaan geen grootschalige plannen. Ten aanzien van infrastructuur is de aanleg van een Hoge SnelheidsLijn (HSL) tussen Amsterdam-Brussel-Parijs een autonome ontwikkeling waarmee in het kader van het MER rekening moet worden gehouden. Het tracé ligt echter aan de grenzen van het studiegebied. Andere regionale en lokale plannen zijn:

- de ontwikkeling van een industriehaven en de verplaatsing van de jachthaven nabij het Industrie- en Havenschap Moerdijk/Sassenplaat;
- de uitbreiding van de recreatie- en werkhaven te Willemstad;
- recreatieplan Willemstad;
- de uitbreiding van de jachthaven bij Numansdorp en Strijensas;
- de ontwikkeling van het 'geluidssportcentrum' (motorcross, karting) nabij het Hellegatsplein.

Er zal worden bezien of integratie mogelijk is met de plannen voor de baggerspeciebergiging.

Landschappelijke en cultuurhistorische aspecten

In de landschappelijke structuur en het landschapsbeeld kunnen veranderingen optreden ten gevolge van natuurontwikkeling op het eiland Tiengemeten.

7. Procedure en besluiten

7.1 Organisatie

Het project wordt in hoofdzaak vormgegeven door een stuurgroep en een projectteam. De stuurgroep bestaat uit wethouders (gemeenten) en gedeputeerden (provincies), alsmede de directeur Water van Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland. In de stuurgroep zijn de volgende gemeenten en provincies betrokken:

- gemeente Strijen;
- gemeente Cromstrijen;
- gemeente Moerdijk;
- gemeente Korendijk;
- provincie Zuid-Holland;
- provincie Noord-Brabant.

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland fungeert als opdrachtgever en initiatiefnemer, de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant als mede-initiatiefnemers. De gemeenten zijn als bestuursorgaan en vertegenwoordiger van de bewoners direct betrokken bij besluitvorming over bergingsoplossingen. De stuurgroep is wegbereider voor bestuurlijke besluitvorming over het project en stuurt het proces op hoofdlijnen aan. Ze beoordeelt de producten van het projectteam en bewaakt de planning. Het projectteam bestaat uit medewerkers van:

- gemeente Strijen;
- gemeente Cromstrijen;
- gemeente Moerdijk;
- gemeente Korendijk;
- provincie Zuid-Holland;
- provincie Noord-Brabant;
- Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland;
- Rijkswaterstaat, Advies- en Kenniscentrum Waterbodems;
- Bureau DST, didactiek in communicatie bv (communicatie-advies).

7.2 Te nemen besluiten

Wet milieubeheer en Wet verontreiniging oppervlaktewateren

Verontreinigde baggerspecie wordt beschouwd als een afvalstof. Bovendien moet een deel van de baggerspecie, vooral vanwege een te hoog arseengehalte, worden aangemerkt als een gevaarlijke afvalstof zoals bedoeld in het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen. Wordt dergelijke baggerspecie geborgen in oppervlaktewater - al dan niet in combinatie met 'verwerking' - dan geldt het vergunningvereiste op grond van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).

7.3 M.e.r.-procedure

Er is sprake van een m.e.r.-plichtige activiteit gelet op de kwaliteit van de baggerspecie (ten dele gevaarlijk afval), de aard en de grootschaligheid van de activiteit (mogelijke inzet verwerkingstechnieken; benodigde bergingsruimte meer dan 500.000 m³). Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland treedt op als coördinerend bevoegd gezag voor deze m.e.r.-/vergunningprocedure. Zij is tevens -evenals GS van Noord-Brabant- bevoegd gezag op grond van de Wm; hierbij is tevens een 'verklaring van geen bedenkingen' vereist van de minister van VROM aangezien het baggerspecie betreft die

ten dele wordt aangemerkt als een gevaarlijke afvalstof. De minister van Verkeer en Waterstaat is bevoegd gezag op grond van de Wvo. Deze startnotitie vormt het vertrekpunt van de m.e.r.-/vergunningprocedure. Voor een gedetailleerd overzicht van de volledige procedure, inclusief indicatief tijdschema en met de aanduiding van de diverse inspraakmogelijkheden, wordt verwezen naar bijlage 2.

7.4 Overige te nemen besluiten

Naast vergunningvereisten op grond van de Wm en de Wvo moeten nog een aantal besluiten worden genomen op het gebied van (onder meer) ruimtelijke ordening en de waterstaat.

Welke besluiten dat zijn en wat hun inhoud is, hangt af van de gekozen oplossing. Op dit moment wordt rekening gehouden met de volgende (vervolg) besluiten:

- herziening streek- en bestemmingsplannen;
- verlening benodigde bouw- en/of aanlegvergunningen;
- vergunningverlening in het kader van de Ontgrondingenwet;
- besluiten op grond van de Saneringsregeling Wet bodembescherming;
- vergunningverlening op grond van de Rivierenwet;
- concessieverlening voor landaanwinning;
- besluiten op grond van de Scheepvaartverkeerswet;
- besluiten op grond van de Natuurbeschermingswet;
- besluiten op grond van de visserijwetgeving.

In het MER zullen de vervolgpcedures behorende bij de gekozen oplossing nader in kaart worden gebracht.

8. Belangrijke informatiebronnen

Belangrijke nota's en rapporten

Flora-, Fauna-, Habitatrichtlijn (FFH-richtlijn)
EU-richtlijn '92/43/EEG

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), 1990
Natuurbeleidsplan. SDU-uitgeverij, 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, (LNV), 1990
Structuurschema Groene Ruimte. SDU-uitgeverij, 's-Gravenhage.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 1997.
Vierde nota Waterhuishouding. SDU-uitgeverij, 's-Gravenhage.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat /Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer, 1997. Beleidslijn 'Ruimte voor de Rivier'.

Ministerie van V&W, VROM en LNV, IPO, 1998. Beleidsnotitie 'Actief Bodembeheer Rivierbed'.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat/Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer, 1993.
Beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat/Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer, 1997.
Evaluatie beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer (VROM), 1998.
Nationaal milieubeleidsplan 3.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer (VROM), 1991.
Vierde nota ruimtelijke ordening, Extra (Vinex). SDU-uitgeverij, 's-Gravenhage.

Provincie Zuid-Holland, 1990. (ontwerp-herziening 1998)
Streekplan Zuid-Holland-Zuid.

Provincie Zuid-Holland, 1990.
Beleidsplan Natuur en Landschap

Provincie Zuid-Holland, 1990 partieel gewijzigd in 1997.
Milieubeleidsplan 1995-1999

Provincie Noord-Brabant, 1992.
Streekplan 's-Hertogenbosch

Provincie Noord-Brabant, 1997.
Ontwerp Waterhuishoudingsplan 2 Samen Werken aan Water.

Provincie Noord-Brabant, 1994.
Nota baggerspecie Verwijdering

Provincie Noord-Brabant, 1995.
Provinciaal milieubeleidsplan Noord-Brabant 1995-1999

Provincie Noord-Brabant, Provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland, 1992
Strategisch plan waterbodem en baggerspecie, 's-Gravenhage.

Werkgroep Beleidsplan, 1994.
Integraal beleidsplan Haringvliet, Hollandsch Diep, Biesbosch. Eindrapport (ontwerp) Rotterdam (incl. inventarisatienota's en onderbouwende rapportages.)

Adressen

Bevoegd gezag:

- Provincie Zuid-Holland (coördinerend bevoegd gezag)
- College van gedeputeerde staten in de provincie Noord-Brabant
- College van gedeputeerde staten in de provincie Zuid-Holland
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Reacties naar het coördinerend bevoegd gezag kunnen worden toegezonden aan:

Gedeputeerde Staten provincie Zuid-Holland
Bureau coördinatie vergunningen en milieu-effectrapportage
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Initiatiefnemers:

Provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC Den Bosch

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland
Postbus 556
3000 AN Rotterdam

Meer informatie over dit project is verkrijgbaar bij:
dhr. P. van Zundert,
telefoon 010 - 4026397.

Bijlage 1 Verklarende woordenlijst

afwerking: die werkzaamheden aan (delen van) het depot welke er op gericht zijn het beoogde visuele en/of kwalitatieve beeld van het depot te bereiken, alsmede die werkzaamheden die gericht zijn op beoogde medebestemmingen; hiertoe behoren bijvoorbeeld werkzaamheden ten behoeve van de landschappelijke inpassing en het aanbrengen van scheepvaart en/of recreatieve voorzieningen.

atol: bergingsalternatief waarbij de baggerspecie wordt gestort in een bestaande of gebaggerde put welke is omgeven door een ringdijk. Hierbij wordt het depot niet hoger gevuld dan het niveau van het omringende wateroppervlak.

bevoegd gezag: overheidsinstantie die bevoegd is het besluit te nemen over de voorgenomen activiteit waarvoor het MER wordt opgesteld.

compenserende maatregelen: maatregelen die gericht zijn op het compenseren van negatieve effecten op natuurwaarden, door het creëren van mogelijkheden voor het ontstaan van vergelijkbare nieuwe waarden.

dijklichaam: het gedeelte van de dijk dat boven het maaiveld uitsteekt.

dB(A): eenheid voor het geluidsniveau, gemeten met een correctie, die overeenkomt met de toonhoogte-afhankelijke gevoeligheid van het menselijk oor.

EHS: Ecologische Hoofdstructuur, netwerk van kerngebieden en verbindingszones, waardoor natuurontwikkeling op nationaal niveau mogelijk wordt gemaakt.

emissie: hoeveelheid geluid, luchtverontreinigende stoffen e.d., die vanuit een bepaald punt in het milieu terechtkomt.

exploitatiefase: de periode waarin het depot wordt gevuld met verontreinigde baggerspecie; ook wel vulfase genoemd.

geomorfologie: wetenschap die zich bezighoudt met de ontstaanswijze, de vorm en de opbouw van het landoppervlak.

golfaanval: tegen een dijk aanlopende golven, ontstaan onder winderige omstandigheden of door scheepvaart; deze golven kunnen golfoploop en -overslag en mogelijk erosie van het buitentalud van de dijk veroorzaken.

golfoploop: het tegen het talud van een dijk oplopende water bij golven veroorzaakt door wind of scheepvaart.

golfoverslag: het deel van de golf, dat bij golfoploop over de dijk heen slaat.

immissie: hoeveelheid geluid, luchtverontreinigende stoffen e.d., die een bepaald punt in het milieu bereikt.

initiatiefnemer: rechtspersoon die een bepaalde m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen en daarvoor een besluit vraagt.

inrichting: elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht.

in situ m³: zoals gemeten in het profiel (ongeroerd).

kruin: het hoogste punt van de waterkering.

kruinhoogte: de hoogte van een waterkering, d.w.z. de hoogte van het bovenste, vlakke gedeelte van een dijk of de hoogte van een ander type vaste of beweegbare kering in gesloten toestand.

kwel: naar het oppervlak gerichte grondwaterstroming.

kwelscherm: constructieve maatregel (in de vorm van een met klei of een ander nagenoeg waterdicht materiaal gevulde sleuf) die bedoeld is om kwel te voorkomen of te beperken.

LNC-waarden: landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische waarden.

locatie: een indicatieve zone waarvoor alternatieven voor een baggerspeciedepot moeten worden onderzocht.

maatgevend hoogwater: de waterstand die als uitgangspunt wordt genomen voor het ontwerpen van de versterking van primaire waterkeringen, afgekort als MHW.

MER: milieu-effectrapport, het rapport waarin de te verwachten gevolgen van een voorgenomen activiteit en de in beschouwing genomen alternatieven voor het milieu worden beschreven; het MER dient ter ondersteuning van de besluitvorming over een voorgenomen activiteit.

m.e.r.: milieu-effectrapportage, hulpmiddel voor het betrekken van te verwachten milieu-effecten bij de besluitvorming over een voorgenomen activiteit.

m.e.r.-procedure: geheel van wettelijk voorgeschreven stappen voor het totstandkomen en gebruiken van een milieu-effectrapport.

mitigerende maatregelen: maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige effecten.

MMA: meest milieuvriendelijk alternatief; het alternatief waarbij de beste mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.

multi-criteria-analyse: methode volgens welke een afweging van varianten of alternatieven voor verschillende criteria systematisch kan worden uitgevoerd.

NAP: Normaal Amsterdams Peil; in Nederland gebruikt referentieniveau voor het aangeven van alle hoogtes.

overschrijdingsfrequentie: het gemiddeld aantal keren per jaar dat de rivierwaterstand hoger kan komen dan een bepaalde afgesproken waterstand; dit begrip is zeer verwant met de overschrijdingskans.

overschrijdingskans: de kans dat het water hoger komt dan een bepaalde waterstand.

PAK's: polycyclische aromatische koolwaterstoffen; groep van chemische stoffen, die gerekend kunnen worden tot de belangrijkste verontreinigingen in o.a. de waterbodem.

PCB's: polychloorbiphenylen; groep van chemische stoffen, die niet van nature in het milieu voorkomen, giftige eigenschappen hebben en behoren tot de belangrijkste verontreinigingen in o.a. de waterbodem.

Projectnota/MER: combinatie van een milieu-effectrapport (MER) en een projectnota, waarin naast de vaste onderwerpen van een MER ook andere projectgebonden informatie, bijvoorbeeld kosten, wordt opgenomen.

randvoorwaarde: voorwaarde die is opgelegd door de politieke en natuurlijke omgeving en die binnen het project niet kan worden veranderd.

rivierafvoer: de hoeveelheid water die per tijdseenheid op een bepaalde plaats door de rivier stroomt, meestal uitgedrukt in kubieke meters per seconde.

stiltegebied: gebied waarin geen activiteiten mogen plaatsvinden waardoor het heersende achtergrondniveau (geluid) wordt overschreden.

storten: het in een depot brengen van baggerspecie

Bijlage 2 Tijdschema m.e.r.

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de stappen in de m.e.r.-procedure en de daaropvolgende vergunningprocedures.

De formele start van de m.e.r./vergunningprocedure vindt plaats wanneer de initiatiefnemers de startnotitie aanbieden aan het coördinerend bevoegd gezag.

De directie Zuid-Holland van Rijkswaterstaat en de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant treden op als initiatiefnemers. Voor de vergunning op grond van de Wm zijn de colleges van gedeputeerde staten van Zuid-Holland en Noord-Brabant het bevoegd gezag; de minister van Verkeer en Waterstaat treedt op als bevoegd gezag voor de vergunningverlening op grond van de Wvo.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland treden op als coördinerend bevoegd gezag.

Het voornemen om de m.e.r.-procedure op te starten wordt door het coördinerend bevoegd gezag officieel bekendgemaakt in de Staatscourant en (regionale) dag- en weekbladen. De startnotitie ligt daarna 4 weken ter inzage. Gedurende deze periode bestaat de mogelijkheid om schriftelijk te reageren. Binnen 9 weken na de bekendmaking van de startnotitie brengen de Commissie voor de m.e.r. (Commissie-mer) en (overige) wettelijke adviseurs, een advies uit over de richtlijnen voor de inhoud van het MER. Binnen 13 weken na de officiële bekendmaking stelt het bevoegd gezag de richtlijnen vast, daarbij rekening houdend met de inspraakreacties en adviezen. Aan de hand van deze richtlijnen wordt door de initiatiefnemers het MER opgesteld.

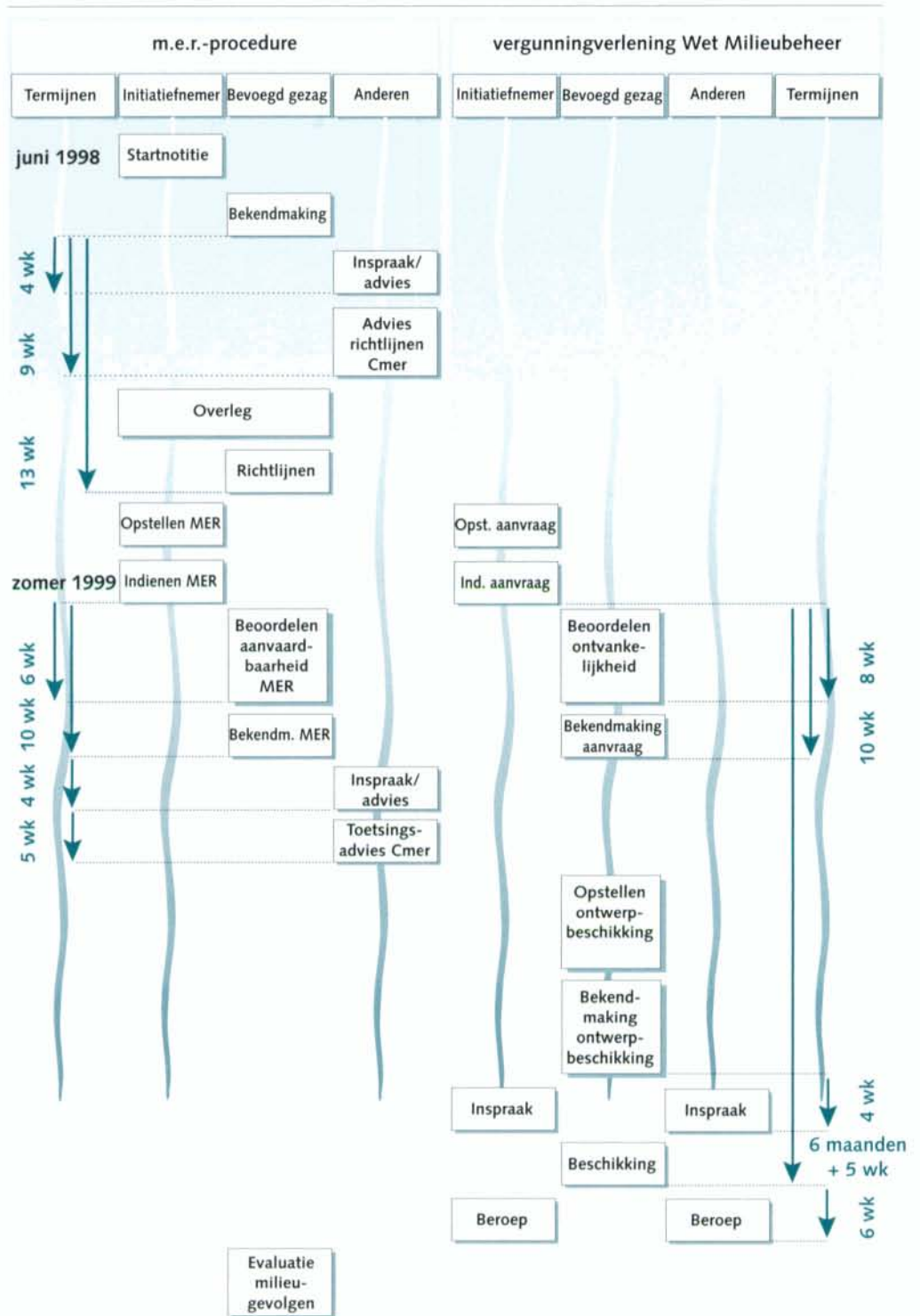
Als het MER gereed is wordt het - tezamen met de vergunningaanvragen - officieel aangeboden aan het coördinerend bevoegd gezag. Deze beoordeelt het MER, mede aan de hand van de richtlijnen, op volledigheid en kwaliteit; tevens wordt bezien of de vergunningaanvragen in behandeling genomen kunnen worden. Als het bevoegd gezag het MER 'aanvaardbaar' en de vergunningaanvragen 'ontvankelijk' vindt, worden deze bekendgemaakt en ter inzage gelegd. Vervolgens kan gedurende 4 weken schriftelijk worden gereageerd bij het coördinerend bevoegd gezag over de kwaliteit en de inhoud van het MER (op de vergunningaanvragen kan in een later stadium worden gereageerd, namelijk als de ontwerp-beschikkingen ter inzage worden gelegd). In deze periode brengen tevens de (overige) wettelijke adviseurs hun advies uit. Tevens wordt een openbare zitting over het MER belegd.

Binnen 5 weken na afloop van de inspraaktermijn brengt de Commissie-mer haar toetsingsadvies uit. Hierin geeft de Commissie, mede aan de hand van de ingekomen reacties, haar oordeel over de kwaliteit en volledigheid van het MER.

Mede op basis van de ingekomen inspraakreacties en adviezen, neemt het bevoegd gezag een beslissing over de vergunningaanvragen.

Dit gebeurt in beginsel binnen 7 maanden nadat de m.e.r./vergunningaanvragen zijn ingediend. In deze termijn zit ook de mogelijkheid tot het indienen van bedenkingen tegen de ontwerp-beschikkingen (gedurende een termijn van 4 weken na de bekendmaking). Na de definitieve beslissing van het bevoegd gezag kan beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Na enige tijd volgt een evaluatiefase waarin door het bevoegd gezag een vergelijking wordt gemaakt tussen onder meer de feitelijk optredende milieugevolgen en de effectvoorspellingen zoals beschreven in het MER.

Colofon

Initiatiefnemers

Provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC Den Bosch

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland
Postbus 556
3000 AN Rotterdam

Informatie

dhr. P. van Zundert
telefoon 010 - 4026397

Vormgeving

C. Chamuleau

Artist impressions en foto's

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland
Meetkundige Dienst Rijkswaterstaat,
afd. grafische technieken

Productie

Drukkerij Holland, Alphen aan den Rijn

